

SCHOOLPLAN 2023-2027

Maria Montessorischool

ONDERDEEL VAN:

Inhoudsopgave

Inleiding	3
1. Onze school en haar omgeving	4
Schoolomschrijving.....	4
Schoolomgeving	4
2. Gezamenlijke missie, beloften en ambities schoolbestuur	5
3. Ons schoolconcept	6
Missie en visie	6
Pedagogisch klimaat en burgerschap	8
Didactisch handelen	10
4. Onderwijskundig beleid	11
De inhoud van ons onderwijs.....	11
5. Veiligheid	17
6. Kwaliteitszorg	17
7. Personeelsbeleid	19
8. Partners van de school	21
9. Lange termijn ontwikkelingen - meerjarenplanning ... Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.	
10. Lijst met bijlagen	22

Inleiding

Voor u ligt het schoolplan van de Maria Montessorischool. Ons schoolplan geeft de beleids- en schoolontwikkeling voor de periode van 2023-2027 weer.

Dit document geeft een korte beschrijving van onze school en haar omgeving.

Hierna zetten we ons schoolconcept uiteen. Waar staan we voor en waar gaan we voor? Dit wordt vooraf gegaan door de gezamenlijke missie, beloften en ambities van onze Stichting, De Haagse Scholen. Daarna komt ons onderwijskundig beleid aan de orde. Wat is de inhoud van ons onderwijs, hoe zorgen wij voor onze leerlingen, wat betekent dit voor ons pedagogisch klimaat en ons didactisch handelen en welke ambities en doelen hebben we voor de komende vier jaar en hoe zetten we deze weg in de tijd (meerjarenplanning)?

Ons schoolplan is leidend voor onze jaarplannen. Voorafgaand aan elk schooljaar stellen we een jaarplan op, waarin onze onderwijskundige doelen en ambities uitgewerkt worden in concrete acties. Het jaarplan wordt jaarlijks geëvalueerd en opnieuw vastgesteld in gesprek met bestuur, team en MR.

De MR vroeg terecht wie de doelgroep van het schoolplan is. We moeten helaas constateren dat dit plan, na de vaststelling, door een zeer beperkt aantal mensen integraal gelezen wordt. Wel wordt deel van de inhoud gebruikt voor de Schoolgids en worden de jaarplannen elk jaar opnieuw gebaseerd op de inhoud van het Schoolplan.

De inhoud van dit schoolplan is een gezamenlijk product van vele betrokkenen. De hoofdlijnen zijn bepaald tijdens een tweedaagse van ons gehele team in januari 2023. Daar zijn de plannen gemaakt om toe te werken naar een school met vier kernen, waar leerkrachten, ondersteuners en leerlingen gezamenlijk verantwoordelijk zijn voor het onderwijs. De maanden erna kregen we steun van de medezeggenschapsraad van de school en van het bestuur van de Haagse Scholen. Tevens werden we een Versnellingschool. Aan dit predicaat zijn financiële middelen verbonden die de uitvoering van de plannen de komende jaren vergemakkelijken.

De tekst die hier voor u ligt is daarnaast tot stand gekomen met medewerking en inspraak van het gehele team van de Maria Montessori en goedgekeurd door de MR, eind juni 2023.

Een aantal teksten staan in kaders. Deze zijn afkomstig van DHS. De 'gewone' tekst is van de Maria Montessorischool.

1. Onze school en haar omgeving

Naam	Maria Montessorischool
Brinnummer	18AR
Adres	Zevenwoudenlaan 197
Telefoonnummer	070-3099335
Directeur	Myra Keizer
Emailadres	m.keizer@mmdenhaag.nl
Website	www.mmdenhaag.nl

Onze school is een van de 51 scholen van stichting De Haagse Scholen. De Haagse Scholen is de stichting voor openbaar basis- en speciaal onderwijs in Den Haag. De Haagse Scholen bestaat uit 44 reguliere basisscholen, 3 sbo scholen, 5 (v)so scholen.

Schoolomschrijving

De Maria Montessorischool is een grote school (bijna 600 leerlingen) in de Haagse wijk Wateringseveld. De populatie is een goede afspiegeling van de buurt. Er zijn veel nationaliteiten vertegenwoordigd (tweede of derde generatie Turken en Marokkanen, expats uit bijvoorbeeld Italië, gezinnen uit oost europa), en veel oorspronkelijk Nederlandse gezinnen, met uiteenlopende opleidingsniveaus.

Het schoolgebouw delen we met basisschool de Waterlelie (SCOH) en kinderopvang Knofje/Hamelen (GroUp). De school heeft activiteiten voor hoog- en meerbegaafde leerlingen en organiseert elk jaar naschoolse activiteiten met subsidie van de gemeente Den Haag (verlengde schooldag).

Tot rond 2015 was de school een traditionele Montessorischool. In de jaren die achter ons liggen, is een tijdlang een meer klassikale manier van werken gehanteerd, met veel gebruik van methodes en homogene jaargroepen. In de periode van het afgelopen schoolplan zijn we op zoek gegaan naar nieuwe vormen, waarover verderop meer. De school is de erkenning van de Nederlandse Montessorivereniging in 2020 kwijtgeraakt. In '23-'24 wordt bekeken of we willen proberen deze terug te krijgen, of dat we misschien besluiten de naam van onze school te veranderen.

Schoolomgeving

De school is gelegen in de buurt Hogevelde. Een zeer gemengd deel van Wateringseveld, waar zowel dure villa's als sociale woningbouw te vinden zijn. Het verzorgingsgebied van de school strekt zich uit tot de Erasmusveld en Eikelenburg, twee buurten waar nog veel gebouwd wordt. De afgelopen jaren heeft de school dan ook meer aanmeldingen gekregen dan we leerlingen kwijt kunnen in het gebouw, moest er voor inschrijving van kleuters worden geloot en is er een wachtlijst voor hogere groepen. We krijgen klachten dat er te weinig plek is op het openbaar onderwijs in de wijk.

Deze gevarieerde schoolomgeving brengt een onverwachte handicap met zich mee. Veel extra subsidies worden door het rijk verdeeld op basis van buurtkenmerken. Hier ligt een ingewikkelde berekening van het CBS aan ten grondslag, die uitgaat van allerlei gemiddelde kenmerken van de buurt. Omdat er veel mensen met hoge inkomens wonen, komt de wijk er gemiddeld niet slecht vanaf (zie ook bijlage I, 'leefbaarheidscirkel'). Maar de spreiding, zowel in de wijk als in de school is erg groot. Daarmee wordt in de berekeningen onvoldoende rekening gehouden. Op de Maria Montessorischool zitten relatief veel leerlingen met een ondersteuningsbehoefte. Maar omdat er ook een behoorlijk aantal boven gemiddeld bededen in de wijk wonen, zie je dit in de financiering niet terug.

2. Gezamenlijke missie, beloften en ambities schoolbestuur

De Haagse Scholen biedt openbaar onderwijs vanuit onze missie: 'We bereiden onze leerlingen voor op de wereld van morgen'. Wij werken voor een grote diversiteit aan leerlingen, met verschillende onderwijsbehoeften. Een aanzienlijk deel van onze scholen verzorgt onderwijs voor leerlingen uit meer dan 50 landen. Soms meer dan 20 nationaliteiten in een klas. Iedere school staat in een eigen stedelijke context, daarom zijn onze scholen heel divers.

Onze identiteit ligt vast in het aanbieden van openbaar onderwijs. Vanzelfsprekend betekent dit toegankelijkheid voor ieder kind. Ook wordt onze identiteit bepaald door een sterk gedifferentieerde vraag en onze opdracht om deze diversiteit niet te laten leiden tot ongelijkheid in kansen. Wij werken aan het waarmaken van onze missie en doen daarbij de volgende 6 beloften aan leerlingen en ouders:

- Wij kennen ieder kind
- Wij stimuleren verwondering en nieuwsgierigheid
- Wij leren onze leerlingen samen te werken en samen te leven
- Wij leren leerlingen verantwoordelijkheid te nemen voor hun leerproces
- Wij verbeteren de dialoog met ouders over de ontwikkeling van hun kinderen
- Wij onderzoeken en ontwikkelen onze kennis, houding en vaardigheden

Iedere school geeft op eigen wijze invulling aan de gezamenlijke missie en beloften, passend binnen de eigen identiteit en specifieke context van de school. We hebben een breed scala van onderwijsconcepten in huis die zoveel mogelijk aansluiten bij de individuele leerbehoefte van de leerlingen.

3. Ons schoolconcept

Missie en visie op het onderwijs

Jezelf ontplooien, samen leren, de wereld ontdekken in een veilige omgeving

Zie hier de missie van de Maria Montessorischool. Deze missie heeft het team in 2019, voor het vorige Schoolplan, gezamenlijk ontwikkeld. De visie die er aan ten grondslag ligt, is nauw verbonden met de visie van Maria Montessori: 'Leer mij het zelf te doen'.

De afgelopen tien jaar heeft de Maria Montessorischool een nieuwe visie op onderwijs ontwikkeld. In 2014 bleek het klassieke Montessorionderwijs, zoals dat wordt gepropageerd door de Nederlandse Montessorivereniging, niet langer toereikend voor de toenmalige situatie. De school dreigde het predicaat 'zwak' te krijgen van de Inspectie. Er is toen gekozen voor het invoeren van een aantal klassikale methoden en later werd ook het systeem van heterogene jaargroepen losgelaten.

Bij het maken van het vorige Schoolplan bleek dat veel teamleden de montessorivisie aanhingen, maar tegelijk niet goed zagen hoe deze visie kon samengaan met goede resultaten ten aanzien van de basisvakken. Mede omdat op een gegeven moment een aanzienlijk deel van het team de montessoriopleiding niet had gevolgd, werd dat ook steeds lastiger.

De afgelopen vier jaar heeft het team op de Maria Montessorischool geleidelijk een visie ontwikkeld waarin weliswaar de kerndoelen leidend zijn voor het handelen, maar waarbij het kind uitgangspunt is, zoals Maria Montessori destijds voorstond. *Jezelf ontplooien* betekent dat we zo veel mogelijk willen aansluiten bij de ontwikkelingsfasen van het kind zelf. Niet allemaal op hetzelfde moment werken aan precies dezelfde leerdoelen, terwijl deze door sommigen al beheerst worden en voor anderen te hoog gegrepen zijn. We streven ernaar dat alle kinderen aan het eind van de basisschool de kerndoelen beheersen zover als voor elk individueel kind haalbaar is: 'Wij kennen elk kind' (DHS). Wij zijn van mening dat leren niet altijd 'leuk' hoeft te zijn, maar dat het wél altijd moet aansluiten bij de belevingswereld en het niveau van het kind op dat moment: 'We stimuleren verwondering en nieuwsgierigheid', alweer in lijn met Maria Montessori. Bovendien vinden we lezen taal en rekenen belangrijk maar zien we de taak van de school als aanzienlijk breder dan dat.

Zo is *Samen leren* voor ons niet alleen een middel, maar ook een doel op zichzelf. Al in de kleuterklassen kun je zien hoe de oudere kleuters de nieuwe binnenkomers helpen met de schoolregels en verkleden voor de gym – een van de redenen waarom heterogene groepen in het montessorionderwijs hoog staan aangeschreven. Maar samen leren gaat niet altijd vanzelf, net zo min als samenwerken voor volwassenen. Toch is het in de 21ste eeuw een belangrijke vaardigheid. Empathie, actief luisteren en leidinggeven worden in onderzoek als belangrijke competenties voor de huidige en toekomstige arbeidsmarkt bestempeld.¹ Vanaf groep 1 en door het hele curriculum heen besteden we op de Maria Montessorischool daarom aandacht aan samen werken, samen spelen, samen leren. Dit thema raakt sterk aan veiligheid en burgerschap, onderwerpen die later aan de orde komen. En samenwerking is niet alleen voor de leerlingen, maar ook voor leden van het team een belangrijke doelstelling, zeker met de vernieuwingen die we in de school gaan doorvoeren.

---

¹ World Economic Forum (2023). *The Future of Jobs Report 2023*.

Ook *De wereld ontdekken*, het derde deel van onze missie, is nauwelijks los te zien van andere thema's. Het is een teken des tijds om enorm te hameren op de zogenaamde 'basisvaardigheden', waaronder dan taal en rekenen wordt verstaan. En natuurlijk is veel van onze wereld talig en is het daarom belangrijk taal te beheersen. Maar er is zoveel meer van groot belang om volwaardig mee te kunnen draaien. Biologie, ecologie: leren kijken naar de natuur en er zorgvuldig mee om leren gaan. Geschiedenis: hoe is onze wereld geworden tot wat deze nu is? Cultuur: in hoeverre bepaalt je achtergrond je blik op de wereld, wat betekent die regenboogvlag? Kunst in de brede zin: muziek, beeldende kunst, theater, dans. Het eigen lichaam: waarom is bewegen belangrijk en leuk, wat is goede voeding? Techniek, waaronder ook ICT en al zijn aspecten. De Maria Montessorischool pretendeert niet dat we kinderen in acht jaar compleet kunnen introduceren in al deze onderdelen van het moderne leven. We vinden het wel van cruciaal belang dat ze er tenminste kennis mee hebben gemaakt. Juist ook voor kinderen die dit van huis uit misschien niet vanzelf meekrijgen. Dat betekent ook dat we keuzes moeten maken. Wellicht dat onze leerlingen met nog meer lessen lezen, rekenen en taal uiteindelijk nog hogere cito-scores zouden kunnen halen. Maar bij de hier genoemde andere vakken leren kinderen vaak spelenderwijs bij in taal en rekenen. En mocht het dan straks een paar punten schelen op de Doorstroomtoets – dan is dat maar zo.

De *Veilige omgeving* tot slot is een basisvoorwaarde om tot leren te komen. Tegelijk is dit soms moeilijk te realiseren, met veel mensen in een klein schoolgebouw en weinig ruimte om buiten te spelen. Vanaf 2019 is de Maria Montessorischool begonnen met de Vreedzame School; we hebben een anti-pestcoördinator en ook in de groepen wordt veel aandacht besteed aan het oplossen van conflicten en op een plezierige manier samenleven. Maar het blijft een constant punt van aandacht. Meer hierover in de paragraaf over veiligheid.

Intermezzo: visie op het leerkrachtentekort

In de afgelopen vier jaar is het tekort aan leerkrachten, dat iedereen al jaren kon zien aankomen, in de volle omvang op ons neergedaald. Lukte het in 2018 nog wel eens om een vervanger of uitzendkracht te vinden, inmiddels is de vijver echt leeg: in de regio Den Haag blijft een op de vier vacatures onvervuld en het ziet er niet naar uit dat het snel beter gaat worden.

Alle scholen moeten zich daarom de vraag stellen: hoe kunnen we met minder (bevoegde) leerkrachten dan vroeger toch de kwaliteit van het onderwijs op niveau houden? De Maria Montessorischool beantwoordt deze vraag als volgt.

In het basisonderwijs, óók in vernieuwingsscholen als Montessori, was het de afgelopen honderd jaar gebruikelijk dat een leerkracht voor een groep van 20 tot 30 kinderen stond. Sinds de jaren '70 kwamen daar duo-functies bij, maar ook dan werd er altijd gewerkt met vaste groepen leerlingen die voor minimaal een jaar bij elkaar waren gezet. Nu doet het feit zich dus voor dat er niet meer voldoende bevoegde leerkrachten zijn om de groepen op deze manier voltijds bezet te houden, tenzij we deze groepen steeds groter laten worden – ver boven de 30. Dat willen en kunnen we niet waarmaken met behoud van de kwaliteit van het onderwijs. Daarom zijn we op zoek gegaan naar een nieuwe vorm.

In iedere groep zitten leerlingen die goed zijn in taal en/of rekenen, leerlingen die er moeite mee hebben en alles ertussenin. Om elke leerling instructie te kunnen geven op het niveau waar hij of zij behoefte aan heeft, is individuele aandacht nodig – en dat wordt moeilijk in groet groepen. Een alternatief is om leerlingen in vaste niveaugroepen in te delen. Ook dat is geen goed idee. De leerlingen op hoog niveau leren wel door, maar de leerlingen van lager niveau lijden onder te lage verwachtingen die in zo'n homogene groep ontstaan.

Het team van de Maria Montessorischool heeft ervoor gekozen dit dilemma op te lossen door te gaan werken in grotere units, of 'kernen' zoals wij het voorlopig noemen.² Dat ziet er als volgt uit.

Wanneer de vernieuwingen zijn ingevoerd, bestaat de school uit vier kernen van elk twee leerjaren: 1-2; 3-4; 5-6; 7-8. Iedere kern bestaat uit vijf stamgroepen van ongeveer 30 leerlingen, uit twee leerjaren. De stamgroep komt bij elkaar voor activiteiten waarbij de instructie niet noodzakelijk niveau gebonden is en voor sociale activiteiten waar veel van elkaar geleerd kan worden. De stamgroep heeft een vaste leerkracht (of duo). Wanneer voor een bepaald leerdoel instructie op niveau van de leerling nodig is – dit zal meestal bij rekenen, begrijpend lezen en taalverzorging het geval zijn – wordt deze groepsdoorbroken gegeven. Van te voren wordt gekeken op welke niveau de leerlingen het leerdoel (bijvoorbeeld: rekenen met procenten, werkwoordspelling) beheersen. Afhankelijk van het niveau gaat de leerling naar leerkracht X of Y, die op dat niveau instructie geeft; een vorm van formatief werken. Als de leerling het leerdoel geheel beheerst, is het tijdverspilling om nog mee te doen met de instructie en gaat de leerling zelfstandig aan andere doelen werken, of lesstof herhalen, onder begeleiding van bijvoorbeeld een leerkrachtondersteuner.

Doordat er groepsdoorbroken wordt gewerkt, is het niet langer zo dat een leerkracht alleen verantwoordelijk is voor zijn of haar stamgroep. In plaats daarvan zijn vijf fte leerkrachten (of het deeltijd equivalent daarvan) gezamenlijk verantwoordelijk voor alle 150 leerlingen in de groep. De leerkracht van de stamgroep blijft aanspreekpunt voor ouders, maar zowel het leren als de lesvoorbereiding gebeuren in breder verband. Naast de vijf fte leerkrachten heeft elke kern ook 1 fte ondersteuning (vaak studenten) en 0,5 fte interne begeleiding.

Voor deze manier van werken zijn uiteindelijk ongeveer 15% minder bevoegde leerkrachten nodig op hetzelfde aantal kinderen. Er wordt niet 15% minder werk gedaan, de taken worden anders verdeeld. Een deel van de activiteiten wordt overgenomen door ondersteuners, die (nog) geen volwaardige instructie kunnen geven, maar in andere zaken vaak sterk zijn. Bijkomend voordeel is dat ziekte van leerkrachten en andere calamiteiten binnen de kern gemakkelijk kunnen worden opgevangen. Dit voorkomt lesuitval.

De nieuwe manier van werken, waarmee we in het schooljaar '22-23 zijn gestart in de kern 7/8, vergt een cultuuromslag. Zowel het leren door leerlingen als het geven van onderwijs door het personeel, komen er anders uit te zien. Hierover meer in de volgende paragrafen.

Pedagogisch klimaat en burgerschap

De hierboven beschreven visie op onderwijs is richtinggevend voor het pedagogisch klimaat dat de Maria Montessorischool wil verwezenlijken. Uitgangspunt daarbij is dat we opleiden tot zelfstandigheid (Leer mij het zelf te doen). De school is een micro-samenleving, waarin het leren van en oefenen met regels en afspraken in de maatschappij op een veilige manier tot stand kan komen. Als een kind met 12 jaar onze school verlaat, zou hij of zij in staat moeten zijn de eigen positie te bepalen ten opzichten van geschreven en ongeschreven regels en tenminste in aanzet in staat moeten zijn te verwoorden 'wie' hij of zij is en wil worden: besef van eigen identiteit. Dit is natuurlijk een erg breed streven, daarom een aantal manieren waarop wij deze visie (willen gaan) uitwerken.

---

² In de onderwijswereld wordt meestal over unitonderwijs gesproken. Wij vinden dit een onplezierige technische term en kiezen daarom voor nu voor onderwijs in kernen.

Vreedzaam

Het onderwijsprogramma De Vreedzame School heeft een nieuwe naam: Vreedzaam. De website omschrijft Vreedzaam als:

een compleet programma voor basisscholen voor sociale competentie en democratisch burgerschap. Het beschouwt de klas en de school als een leefgemeenschap, waarin kinderen zich gehoord en gezien voelen, een stem krijgen, en waarin kinderen leren om samen beslissingen te nemen en conflicten op te lossen. Kinderen voelen zich verantwoordelijk voor elkaar en voor de gemeenschap, en staan open voor de verschillen tussen mensen.

In de praktijk krijgen kinderen in alle groepen minimaal een keer in de week lessen en oefeningen waarin met deze concepten worden geoefend. De eerste weken van het schooljaar zelfs elke dag. Leerlingen stellen zelf de regels in een groep op en maken afspraken over het handhaven ervan. Er zijn 'mediatoren' in de school, leerlingen uit de hoogste groepen die worden opgeleid om conflicten tussen kinderen te helpen beslechten.

Democratisch

Naast boven beschreven principes van Vreedzaam, is het ook belangrijk voor kinderen te oefenen met democratie in de praktijk. Hiertoe gaan we de Leerlingenraad, die in het slop is geraakt door corona, weer in ere herstellen. Kinderen leren door het aanwijzen van een klassenvertegenwoordiger hoe democratie in de praktijk werkt.

Gedrag

Maria Montessori omarmde het motto 'vrijheid in gebondenheid'. Kinderen hebben ruimte nodig om de wereld te ontdekken. Tegelijk kan dit alleen op een veilige manier, wanneer er ook grenzen worden aangegeven. Schoolbreed hanteren we afspraken over deze grenzen, voor een belangrijk deel gerelateerd aan de uitgangspunten van Vreedzaam: bepaald gedrag wordt niet getolereerd. Hoe helder deze grenzen ook worden gesteld, ze bieden geen oplossing voor alle gedragsproblemen die in een school voorkomen. Ook wanneer bewust gebouwd wordt aan een plezierig leefklimaat in de groep, kunnen sommigen moeite hebben zich aan te passen, om wat voor reden dan ook. Dat kan leiden tot nare situaties tussen kinderen onderling, of tot conflicten tussen kind en leerkracht(en). Voor die situaties is iets extra's nodig. Er zijn heldere afspraken tussen leerkrachten over hoe we handelen wanneer een kind storend of agressief gedrag vertoont. En een van de leerkrachten is 'gedragscoördinator' en helpt anderen bij het zetten van stappen wanneer er structurelere oplossingen nodig zijn.

Rots en Water

Aanvullend op Vreedzaam doen alle leerlingen in de groepen 6 mee aan een Rots en Water-training. Dit is een methodiek waarin kinderen door middel van vaak fysieke oefeningen leren hun eigen grenzen te formuleren en de grenzen van anderen te respecteren.

Culturele diversiteit

Wij zijn een openbare school. Dit betekent dat we geen specifieke levensbeschouwing propageren, anders dan de culturele erfenis die we in Nederland delen (Sinterklaas, Kerst, Pasen), maar in plaats daarvan laten zien dat er in onze samenleving verschillende levensbeschouwingen/religies vreedzaam en respectvol naast elkaar kunnen leven. Aan de ene kant leven we dit met de school dagelijks voor, dus is het voor veel kinderen vanzelfsprekend. Aan de andere kant is het benoemen van verschillen en overeenkomsten de afgelopen jaren onvoldoende aan bod gekomen op onze

school. Als onderdeel van het burgerschapsonderwijs willen we daarom meer aandacht gaan besteden aan diverse levensbeschouwingen en waar ze voor staan.

Relationele en seksuele vorming

Onderdeel van het ontwikkelen van eigen identiteit is zonder meer ook bewustwording van de eigen lichamelijke en seksualiteit en de vele manieren waarop mensen relaties kunnen aangaan. Een deel hiervan wordt op de Maria Montessorischool al behandeld bij Vreedzaam en IPC. Vanaf nu gaan we er ook afzonderlijk aandacht aan besteden. Het team kiest hiertoe op korte termijn een methode die het best bij ons onderwijs past.

Didactisch handelen

Hieronder worden de didactische principes beschreven zoals we deze aan het eind van de periode van dit schoolplan geïmplementeerd willen hebben. Voor een belangrijk deel werken we al volgens deze principes. Sommige zaken behoeven de komende jaren extra aandacht, zie verderop.

1. Op de Maria Montessori streven we naar het behalen van de landelijke kerndoelen (SLO). Daarbij wordt niveau 1F door vrijwel alle leerlingen gehaald. Niveau 2F/1S door een grote meerderheid. Dit zijn de doelen waar naartoe wordt gewerkt.
2. Het uitgangspunt van het didactisch handelen is: leer mij het zelf te doen. Kinderen krijgen voldoende instructie om het zelf te kunnen, maar niet meer dan nodig.
3. Leerlingen dienen aangereikt te krijgen waar ze op dat specifieke moment in hun ontwikkeling aan toe zijn: de zone van de naaste ontwikkeling.
4. 2 en 3 impliceren een grote mate aan differentiatie in de benadering van leerlingen, zeker in combinatie met onze diverse doelgroep.
5. Differentiatie wordt bereikt door bij elk leerdoel voorafgaand aan de instructie na te gaan in hoeverre een leerling dit doel beheerst (formatief werken). De basisinstructie is gericht op leerlingen die de stof beheersen zoals gemiddeld in dat leerjaar verwacht mag worden. Leerlingen die verder zijn, moeten wel oefenen met dit leerdoel, maar hoeven de instructie niet mee te doen.
6. Leerlingen die niet voldoende hebben aan de basisinstructie, krijgen daarna verlengde instructie van de leerkracht, vgl. DIM of EDI
7. Met leerlingen waarbij ook de verlengde instructie regelmatig onvoldoende blijkt, wordt aanvullend gewerkt in kleinere groepjes: hetzij met preteaching, hetzij remedial. Dit systeem heeft de afgelopen twee jaar met de corona-middelen zijn waarde bewezen.
8. Voor kinderen met aanwijsbare leerstoornissen, wordt via de intern begeleider en het samenwerkingsverband extra hulp georganiseerd (arrangement).
9. Leerlingen die structureel sneller leren dan het gemiddelde tempo, krijgen extra uitdaging. Hier werken ze anderhalf uur per week aan verdiepende en verbredende projecten en krijgen ze extra werk voor de rest van de week.
10. In de groepen 1,2 en 3 wordt gewerkt met spelend leren.
11. De kleuters op de Maria Montessorischool leren spelenderwijs. Door middel van ons observatiesysteem "mijn kleutergroep" volgen we onze leerlingen in hun eigen ontwikkeling. Aan de hand van Mijn Kleutergroep stellen we een beredeneerd aanbod samen. De kinderen krijgen de ruimte om binnen de aangeboden thema's spelend aan de slag te gaan met creatieve opdrachten, taalverwerving, muziek, spel, beweging en voorbereidend rekenen.
12. In de hogere groepen wordt gewerkt met bewegend leren.

13. Voor rekenen en taal wordt in groep 4 t/m 8 gewerkt met Snappet. Ook Snappet gaat uit van kerndoelen (SLO). Snappet wordt gebruikt voor het oefenen van vaardigheden, niet voor instructie – die komt van de leerkracht.
14. Montessorimateriaal en andere materialen kunnen gebruikt worden voor verdieping van de instructie of voor het inoefenen van vaardigheden.
15. Zaakvakken (biologie, aardrijkskunde, geschiedenis, deel van burgerschap, deel van creatieve vakken) vallen samen in het thematisch onderwijs van IPC. Ook hierbij wordt aangesloten bij het werk- en ontwikkelingsniveau van individuele leerlingen ('assessment for learning').

4 Onderwijskundig beleid

De inhoud van ons onderwijs

In de onderstaande tabel wordt weergegeven hoe ons onderwijsaanbod eruit ziet en welke leermiddelen en methodes wij hierbij gebruiken. Naast de wettelijk voorgeschreven inhoud zijn in deze tabel onze eigen ambities en het daaraan gekoppelde aanbod ook terug te vinden. Onze eigen ambities vloeien voort uit onze gezamenlijke ambities vanuit De Haagse Scholen en/of wat onze leerlingpopulatie 'extra' nodig heeft.

	Visie/leermiddelen/methoden
Zintuigelijke en lichamelijke ontwikkeling	<p>Diverse ontwikkelingsmaterialen, waaronder montessorimateriaal; Krullebol; Spelend leren; IPC; gymnastiek; dans; ....</p> <p>Elke groep krijgt minimaal 90 minuten gym per week; in de groepen 1 t/m 4 wordt veel gebruik gemaakt van zintuigelijke ontwikkeling, in lijn met Maria Montessori</p>
Nederlandse taal	<p>Op dit moment wordt in de groepen 1&2 gewerkt aan fonemisch bewustzijn en aan woordenschat door spelend leren en Bouw. De groepen 3 werken met 'veilig leren lezen'. In de groepen 4 t/m 6 met Estafette (begrijpend lezen, technisch lezen, taal). In de groepen 7 en 8 met de leerdoelen van de SLO (via Snappet) en met Nieuwsbegrip. Speerpunten voor de komende jaren: ontwikkelen van een stevige doorgaande lijn en bevorderen van het leesplezier.</p> <p>Uitwerking:</p> <p>Begrijpend lezen : De doorgaande lijn van begrijpend lezen moet aangepakt worden. Liefst 1 methode /aanpak kiezen die alle jaren terugkomt. Aandacht voor werken op papier, teksten analyseren. De toetsen analyseren per jaargroep.</p> <p>Woordenschatonderwijs In kaart brengen wat er al gebeurt en wat er extra moet gebeuren, met extra aandacht voor NT2.</p>

	<p>Taalonderwijs : Rol van schrijven bekijken en evt. uitbreiden (verhalen schrijven e.d.)</p> <p>Leesplezier vergroten: We gaan diverse vormen van leesonderwijs uitproberen. Dit om kinderen weer vlotter en vaker te laten lezen en zo ook zonder weerstand leeskilometers te laten maken.</p> <p>Tutorlezen: Onderzoeken hoe we ouders en oudere leerlingen meer in kunnen zetten om leeronderwijs te verbeteren. Gebeurt nu incidenteel, vast beleid ontwikkelen.</p>
<p>Rekenen en wiskunde</p>	<p>Op dit moment worden rekenlessen vooral aangeboden via het DIM model: voorkennis ophalen, het doel van de les bespreken, klassikale instructie, begeleide oefening of zelfstandige verwerking van de leerstof, terugblik en een terugkoppeling gedurende elke lesfase. Het lesaanbod is opgebouwd volgens de leerlijnen in Snappet, deze methode werkt doelgericht toe naar het S- en het F-niveau uit het referentiekader van het SLO. Naast ‘gewone’ instructie wordt onder meer gewerkt met diverse vormen van bewegend leren en rekencircuits.</p> <p>Vanuit de visie die in het vorige hoofdstuk uiteen is gezet, zullen we de komende jaren meer en meer overstappen op formatief werken. Per leerdoel worden leerlingen uitgenodigd om de reken- en wiskundige wereld om hen heen te doorgronden en steeds een stapje hoger te komen op de leerlijn. Vorm en inhoud van de instructie worden per leerdoel aangepast aan de voorkennis van de leerling.</p> <p>Onze leerling resultaten voor rekenen op basis van de laatste citotoets (2023) zijn mooi en komen overeen met de percentages die de Inspectie van het Onderwijs als haalbaar heeft vastgesteld. Dit rekenniveau willen wij minimaal behouden.</p> <p>De hiaten in de rekenontwikkeling van onze leerlingen worden op een goede doch leerkrachtafhankelijke wijze aangepakt. Een verschil is er bijvoorbeeld in het soort ondersteunend materiaal dat wordt ingezet in de niveaugroepen, afhankelijk van de kennis en ervaring van de leerkracht(en) uit de desbetreffende jaargroep. Om ons rekenonderwijs naar een nog hoger niveau te brengen willen we de komende jaren toewerken naar een meer gelijkgestelde manier van aanpak. Het meer op één lijn werken tussen de jaargroepen willen we bevorderen door het opstellen van kwaliteitskaart voor rekenen. Hierin zullen de werkwijze en afspraken voor het rekenonderwijs binnen, maar ook tussen de jaargroepen vastgelegd worden. Dit zal meer transparantie bieden voor alle leerkrachten en tevens startende leerkrachten ondersteunen in hun lespraktijk.</p>

	In de hogere groepen werken vrijwilligers met groepjes leerlingen die meer uitdaging nodig hebben op het terrein van rekenen en wiskunde.
Engelse taal	In het vorige schoolplan was het voornemen opgenomen een nieuwe methode voor Engels te zoeken. Hiermee is een begin gemaakt, maar dit moet fundamenteeler worden aangepakt. Visie van de Maria Montessorischool is in elk geval dat vanaf 4 jaar spelenderwijs kennis gemaakt kan worden met Engels (bijvoorbeeld door middel van liedjes), maar dat het pas vanaf groep 6 structureel onderdeel uit gaat maken van het curriculum. Het curriculum is al erg vol; Nederlands heeft prioriteit in lagere groepen.
Aardrijkskunde, geschiedenis, biologie, maatschappelijke verhoudingen/staatsinrichting	Deze vakken, ook wel 'zaakvakken' genoemd, vallen bij ons samen onder IPC. Vanaf groep 3 staan periodes binnen het jaar in het teken van bepaalde thema's. Binnen deze thema's wordt aan gezamenlijke opdrachten gewerkt, waarin het thema wordt gezien vanuit diverse disciplines. Ook hier werken leerlingen zaken uit op eigen niveau: assessment for learning.
Geestelijke stromingen	We gaan meer aandacht besteden aan diverse geestelijke stromingen, met inachtneming van het openbare karakter van de school.
Expressie activiteiten	De afgelopen schooljaren hebben leerlingen op de Maria Montessori kennis gemaakt met muziek, dans, theater en techniek. Dit werd voor een belangrijk deel betaald uit de werkdrukmiddelen: vakleerkrachten gaven de lessen, leerkrachten hadden de handen even vrij. Nadeel is dat het rooster voor deze vakken snel botst met overig onderwijs. We gaan de komende jaren op zoek naar een vorm en roostering die de deze activiteiten voldoende tot hun recht laat komen. Daarnaast ontvangt de Maria Montessorischool geld van de gemeente Den Haag in het kader van de Verlengde Schooldag. Ook hierbinnen worden expressievakken gegeven. We hebben een Schoolkrant, geredigeerd en volgeschreven door leerlingen. Deze verschijnt twee tot drie keer per jaar.
Verkeer	Verkeersles wordt gegeven vanaf groep 3, in groep 7 doen alle leerlingen mee met het landelijk verkeersexamen
Bevordering gezond gedrag	Dit onderwerp was de afgelopen jaren, op een IPC thema na, een beetje een ondergeschoven kindje. Vanaf volgend schooljaar is er een ouderwerkgroep die gezond gedrag gaat oppakken en de leerkrachten gaat helpen dit beter vorm te geven
Schoolveiligheid/welbevinden van de leerlingen	Vreedzaam; Rots-&Watertraining; Vertrouwenspersoon; anti-pestcoördinator; School Maatschappelijk Werk (extra uren ingekocht)
Bevordering actief burgerschap en sociale integratie overdragen kennis over / kennismaking met de diversiteit van de samenleving	<ul style="list-style-type: none"> • Vreedzaam is een complete methode voor burgerschap en sociale integratie. De methode wordt gebruikt van groep 1 t/m groep 8. Daarnaast is hier ook binnen IPC veel aandacht voor deze onderwerpen. • Vanaf schooljaar '23-'24 wordt begonnen met een methode voor seksuele vorming en -diversiteit

	<ul style="list-style-type: none"> • Nu corona achter ons ligt, opnieuw inzet voor het instellen en in stand houden van een leerlingenraad
Digitale vaardigheden	<ul style="list-style-type: none"> • Sinds vijf jaar wordt op de Maria Montessorischool met Snappet gewerkt. • Vanaf het schooljaar '23 – '24 krijgt elke leerling een eigen laptop in bruikleen, in plaats van de eerder gehuurde Chromebooks. Hiertoe is mede besloten in verband met de beveiliging. • Uit het recente DHS brede onderzoek over digitale vaardigheden, blijkt dat het team digitale geletterdheid van leerlingen als eerste prioriteit op dit terrein ziet. Een van de leerkrachten is bevoegd hierover les te geven, vanaf volgend schooljaar proberen we dit vast in te roosteren. • We gaan met ouders in gesprek over de wenselijkheid van door school georganiseerde typlessen. Vermoedelijk zou dit buiten schooltijd plaats moeten vinden.

5. Ondersteuning en begeleiding

Op weg naar inclusiever onderwijs

Onze wettelijke opdracht is een passende plek en gelijke onderwijskansen te bieden aan ieder kind. Hiervoor werken onze scholen samen in samenwerkingsverbanden. Bijna alle scholen van De Haagse Scholen maken deel uit van het samenwerkingsverband SPPOH (Stichting Passend Primair Onderwijs Haaglanden). Dit geldt niet voor de (V)SO-scholen, deze participeren in meerdere samenwerkingsverbanden. Het gezamenlijke doel binnen SPPOH is om voor elk kind op de meest passende plek het best passende onderwijs te realiseren. Hierbij streven we op de langere termijn naar inclusiever onderwijs, waarbij leerlingen met en zonder ondersteuningsbehoeften steeds meer samen en dicht bij huis naar school kunnen.

De scholen werken op drie niveaus aan passend onderwijs: 1) de basisondersteuning, 2) extra ondersteuning door arrangementen (voor een individuele leerling of een klein groepje leerlingen) en 3) extra ondersteuning door plaatsing op een school voor speciaal basisonderwijs of speciaal onderwijs. Daarnaast heeft elke school een schoolondersteuningsprofiel opgesteld. Met deze profielen willen we ouders en andere scholen laten zien wat de scholen bieden aan basisondersteuning en extra ondersteuning. Zie het ondersteuningsplan van SPPOH voor meer informatie.

Het versterken en verbreden van de basisondersteuning van scholen zodat we eerder bepaalde problematiek bij kinderen kunnen signaleren en bijsturen, is een belangrijk speerpunt voor De Haagse Scholen. Verschillende scholen zetten zich hiervoor in, onder andere door meer samen te werken met kinderopvangpartners en jeugdzorg of door specifieke expertise te ontwikkelen op het gebied van bijvoorbeeld houding en gedrag of het jonge kind. Hierbij benutten we zoveel mogelijk elkaars expertise. Om een passend aanbod te kunnen bieden aan ieder kind, is het versterken van de samenwerking tussen het reguliere basisonderwijs, SBO, SO, samenwerkingsverband en maatschappelijke partners heel belangrijk. Verschillende scholen van De Haagse Scholen werken met andere scholen en/of maatschappelijke partners samen aan een passend aanbod voor kinderen met specifieke ondersteuningsbehoeften.

De Maria Montessorischool staat open voor leerlingen met extra hulpbehoefte. We zien het als een uitdaging om leerlingen zich zo veel mogelijk binnen de reguliere schoolomgeving zich maximaal te laten ontplooiën (zie ook SOP, wordt najaar '23 herzien). Als bij (jonge) kinderen leer- of gedragsproblemen worden opgemerkt, wordt eerst door de Intern Begeleider gekeken of dit met simpele middelen intern kan worden ondervangen. Het gaat hierbij om leerachterstanden die te groot zijn om in het standaard onderwijs in te lopen, of om gedrag dat het leerproces voor kinderen in de groep verstoort.

Als blijkt dat de problemen te groot zijn om intern op te vangen, worden leerlingen door een team van deskundigen besproken. Hierbij zijn onder meer de maatschappelijk werker, een psycholoog, de schoolarts en de adviseur van het samenwerkingsverband (SPPOH) betrokken. Indien nodig wordt de

leerling daarna verder onderzocht en wordt beken of er extra ondersteuning binnen de school ingezet kan worden. Elk jaar hebben zo'n 15 kinderen op onze school een dergelijk 'arrangement', dat in de meeste gevallen volstaat om het kind met voldoende steun de basisschool te laten afmaken. Pas wanneer blijkt dat ook deze (intern- of extern verzorgde) ondersteuning ook niet afdoende is, wordt gekeken of een leerling in het S(B)O misschien beter op zijn/haar plek is. Dit is voor ongeveer twee kinderen per jaar het geval.

De nieuwe visie en manier van werken die in hoofdstuk 2 uiteen is gezet, brengt voor sommige kinderen een risico met zich mee. Er zijn kinderen die het best gedijen in een constante, begrensde omgeving met veel rust. Deze kinderen kunnen er soms moeilijk mee omgaan als er steeds wisselende mensen voor de groep staan of ze telkens met andere kinderen in contact komen. Van andere basisscholen weten we dat een dergelijke omgeving ertoe kan leiden dat kinderen sneller in het S(B)O terecht komen dan anders noodzakelijk zou zijn. Dit willen we natuurlijk voorkomen. Onze aanpak is als volgt.

- 1) In het schooljaar '22-'23 zijn we begonnen met een extra screening van kleuters die bij ons op school worden aangemeld. De IBer van de onderbouw heeft met nieuwe ouders een gesprek, waarbij het kind uitdrukkelijk aanwezig dient te zijn. Zonder hierbij een wetenschappelijke aanpak te pretenderen, wordt in deze gesprekken wel duidelijk of het kind kans van slagen heeft bij ons op school. Mocht dit niet het geval zijn, dan wordt gezamenlijk met ouders gezocht naar een betere plek.
- 2) In het schooljaar '23-24 beginnen we met een pilot 'zorggroep'. Wanneer in de groepen 5 t/m 8 groepsdoorbroken gewerkt wordt, gaan kinderen die daarbij minder goed gedijen naar een vaste plek met een vaste deskundige begeleider en vaste groepsleden. Hier wordt extra structuur en begeleiding geboden. De leerlingen horen wel bij de 'gewone' stamgroepen en brengen een groot deel van de dag daar door. We hebben deze aanpak uitgetoetst in de coronatijd, met uitstekende resultaten. De vraag wordt nu of een dergelijk systeem ook structureel kan werken.

De Maria Montessorischool heeft al jaren een goed functionerende ondersteuningsstructuur. Toch willen we ook hierin een vernieuwingsslag gaan maken. Het interne zorgoverleg (IB, SMW, directie) wordt uitgebreid met een orthopedagoog, die naast eerste diagnostiek op school gaat helpen met het nog efficiënter en doelgerichter maken van de ondersteuningsstructuur. We willen de lijntjes naar ouders korter maken en hopen door stevige ondersteuning van de leerkrachten op de werkvloer te komen tot optimale preventie. Ook is het streven dat IBers meer tijd in de groepen kunnen doorbrengen.

6. Veiligheid

Veiligheid is in toenemende mate een aandachtspunt in de samenleving, ook binnen het onderwijs. Van scholen wordt verwacht dat ze alles doen wat nodig is om leerlingen en onderwijspersoneel een veilige omgeving te bieden. Dit houdt in dat er een prettige sfeer is op school. Incidenten zoals ongepast gedrag, intimidatie, diefstal en agressie worden voorkomen. Dat kan door op tijd te signaleren en hier gericht tegen op te treden. Dit geldt ook voor het bestrijden van pestgedrag.

Onze scholen zijn een afspiegeling van een snel ontwikkelende samenleving. Hierdoor kunnen veiligheidsvraagstukken ontstaan en om daar goed mee om te kunnen gaan gelden er wettelijke verplichtingen en regels. Sinds augustus 2016 zijn scholen wettelijk verplicht om te zorgen voor sociale veiligheid op school. Dit vraagt van scholen dat ze een actief veiligheidsbeleid voeren, de effecten van dit beleid monitoren en een aanspreekpunt aanstellen om het beleid tegen pesten te coördineren.

Ten aanzien van de veiligheid zijn de plannen voor de komende tijd als volgt

- 1) Het programma van Vreedzaam steeds opnieuw blijven monitoren en waar nodig verstevigen. Hiervoor onder meer een vaste coördinator die hieraan vorm geeft.
- 2) Aanstellen van een gedragscoördinator die het beleid rond (afwijkend) gedrag binnen de school vormgeeft en leerkrachten helpt dit te implementeren. Door ziekte is dit in '22-23 niet van de grond gekomen.
- 3) De anti-pestcoördinator herziet in samenspraak met het MT het anti-pestbeleid van de school en draagt dit vervolgens breed uit.
- 4) Opleiding en aanstelling van nieuwe vertrouwenspersonen in de school.

7. Kwaliteitszorg

Onze missie, beloften en ambities geeft de gezamenlijke visie van De Haagse Scholen op goed onderwijs weer. Naast de deugdelijkheidseisen van de Inspectie van het Onderwijs vormt dit het uitgangspunt voor ons kwaliteitszorgbeleid.

Kwaliteitszorg gaat voor ons niet alleen over monitoring, verdere verbetering en verantwoording afleggen over onderwijskwaliteit. Het gaat ook om ontwikkeling en samen nieuwe dingen leren. Juist hier liggen kansen voor meer onderwijskwaliteit op de langere termijn. Deze opvattingen komen terug in ons kwaliteitszorgsysteem. We monitoren, verbeteren en borgen de verschillende aspecten van kwaliteit. Hiervoor hanteren we een bovenschools kwaliteitskader met eisen aan het onderwijs. Dit is gebaseerd op de deugdelijkheidseisen van de Inspectie van het Onderwijs en onze eigen ambities. Daarin staan ontwikkeling, innovatie en samen leren centraal. We gebruiken verschillende instrumenten van kwaliteitszorg, op schoolniveau en bovenschools. Deze instrumenten brengen allerlei soorten data en kwalitatieve informatie over kwaliteit in beeld. Het beeld dat deze instrumenten schetsen is bedoeld als input voor de dialoog over de kwaliteit en ontwikkeling van scholen en bestuur.

De Maria Montessorischool gebruikt de hierboven aangegeven kwaliteitsinstrumenten voor een continu kwaliteitszorgsysteem. In 2023 heeft het MT unaniem gekozen voor Leerling in Beeld als hulp hierbij. Beter dan bij de oude cito-metingen kan per groep in beeld worden gebracht waar hiaten zitten ten aanzien van leerdoelen en op welke onderdelen kinderen precies uitvallen. In '23-'24 wordt het team getraind om optimaal gebruik te maken van dit systeem.

Bij onderdelen van de vernieuwingen in de school, wordt steeds opnieuw getoetst bij ouders, leerlingen en personeel, in hoeverre de veranderingen ook verbeteringen zijn.

De komende twee jaar zijn we daarnaast 'versnellingschool'. Doel hiervan is mede dat andere scholen binnen DHS kunnen leren van de ervaringen die wij opdoen met de vernieuwingen. Ook in dit kader is het belangrijk telkens de vinger aan de pols te houden over de stappen die worden gezet.

8. Personeelsbeleid

Meerjarig HR-beleid

De uitgangspunten voor ons meerjarig HR-beleid zijn allereerst onze missie, beloften en ambities. We willen onze leerlingen voorbereiden op de wereld van morgen. Met eigentijds en toekomstgericht onderwijs, dat continu in ontwikkeling is. De zes beloften die we doen aan kinderen en hun ouders zijn daarbij een leidraad. Daarmee leggen we de lat hoog, in een tijd dat het lerarentekort de kwaliteit van het onderwijs onder druk zet en de werkdruk toeneemt. Een helder meerjarig HR beleid, dat inspeelt op deze uitdagingen maar ook onze ambities niet uit het oog verliest, was nog nooit zo belangrijk. Het behouden, werven en opleiden van voldoende bekwame leerkrachten staat voorop. En we kijken of we ons onderwijs anders kunnen organiseren om het lerarentekort zoveel mogelijk te beheersen en de kwaliteit van het onderwijs verder te verbeteren. De komende jaren richt het meerjarig HR-beleid zich dan ook op: het beheersen van het lerarentekort, anders organiseren, opleiden en ontwikkeling professionele cultuur, verzuim en de invulling van de HR functie (*bron: meerjarig HR-beleid De Haagse Scholen*)

Bevoegdheid

In lijn met het meerjarig HR-beleid willen wij kwalitatief goed onderwijs bieden door goede medewerkers binnen te houden en te halen. Het uitgangspunt binnen de Haagse Scholen is dat alle leerkrachten bevoegd zijn. Het lerarentekort is hierbij een enorme uitdaging. Desondanks stellen wij ook aan nieuwe leerkrachten de eis dat zij over een onderwijsbevoegdheid voor het primair onderwijs beschikken of, indien zij als zij-instromer zijn aangesteld, binnen twee jaar na aanstelling deze bevoegdheid behalen.

Professionalisering

Binnen onze organisatie is het onderhouden en versterken van de bekwaamheid door professionele ontwikkeling van de medewerkers van groot belang. Tijdens deze schoolplan periode is er extra aandacht voor digitale vaardigheden en digitale veiligheid op de scholen. Activiteiten die de professionele ontwikkeling ondersteunen zijn o.a. opleiding, (persoonlijke) ontwikkeling en kennisdeling in gezamenlijkheid binnen de school, tussen de scholen, op bestuursniveau en bovenbestuurlijk. Leren vindt veelal met elkaar en binnen de school plaats bijvoorbeeld in de vorm van teamleren, werkplekleren, collegiale consultatie en lesson study. Individuele opleidingswensen passend bij de realisatie van de organisatiedoelstellingen worden waar mogelijk gefaciliteerd.

Studenten

Bij onze visie op het leerkrachtentekort is beschreven hoe we de komende jaren willen gaan werken in 'kernen' van telkens vijf stamgroepen. Bij elke kern zullen uiteindelijk 5 fte leerkrachten (een per stamgroep) en 1 fte ondersteuner betrokken zijn. De meeste van deze ondersteuners, zijn studenten van de pabo: leerkrachtondersteuners en zij-instromers. Voor beide groepen geldt dat ze aanvankelijk vooral ondersteunen als extra paar handen in de groepen, of door te werken met kleine groepjes (remedial- of preteaching). Na verloop van tijd raken de studenten op deze manier vanzelf meer ervaren en kunnen ze zelf instructie gaan geven. Eerst enkele lessen, na verloop van tijd hele dagen. Altijd worden ze daarbij begeleid door een ervaren leerkracht. De afgelopen jaren hebben we op deze manier vier studenten en zij-instromers geleidelijk klaargestoomd voor het 'echte werk'. Bij deze manier van opleiden snijdt het mes aan twee kanten: de studenten doen op een veilige manier praktijkervaring op; de leerkrachten worden taken uit handen genomen die ook door anderen gedaan kunnen worden.

Bijna- of net-afgestudeerden

Op een gegeven moment zijn de studenten zo ervaren dat ze zelf voor de groep kunnen. Toch is het juist in die fase cruciaal dat de begeleiding blijft. Vanuit DHS wordt in deze fase coaching on the job gefaciliteerd. Daarnaast proberen we op de MM intervisie te organiseren en worden deze (bijna-) leerkrachten begeleid door collega's in de kern, intern begeleiders en directie.

Teambrede studie

Elke jaar zijn er een aantal schoolbrede studiedagen waarop we bepaalde thema's met elkaar aanpakken. De afgelopen jaren hebben we ons op deze manier onder meer verdiept in het houden van ouder/kind-gesprekken; het werken met leerdoelen en leerlijnen; IPC; groepsdynamiek binnen het team. Een exacte invulling is voor de komende jaren nog niet te geven, maar aan de orde komen in elk geval:

- Formatief werken
- Aanvullende trainingen in Leerling in Beeld en Snappet
- Aanvullende training ouder/kind-gesprekken
- Opfrissen IPC en Vreedzaam

Persoonlijke ontwikkeling

Vanuit de directie stimuleren we leerkrachten zich professioneel te blijven ontwikkelen. In dat kader hebben leerkrachten de afgelopen jaren onder meer Master-opleidingen gevolgd, opleidingen leiderschap, gedragsdeskundige, video coaching, anti-pestcoördinator, rekencoördinator etc. In de jaarlijkse ontwikkelgesprekken is dit een vast onderwerp. Er zitten helaas wel duidelijke grenzen aan de persoonlijke ontwikkeling: er is een beperkt bedrag per persoon beschikbaar en het is heel moeilijk om mensen uit te roosteren in verband met opleidingen.

Werktijden

Sinds een aantal jaar proberen we op de Maria Montessori flexibel om te gaan met werktijden. In sommige gevallen willen leerkrachten bijvoorbeeld best meer uren werken, mits ze hun kind naar school kunnen brengen of -ophalen. In die gevallen proberen we te regelen dat dit ook daadwerkelijk kan. Ook thuiswerken behoort tot de mogelijkheden, mits het niet botst met lesgevende taken.

Leernetwerken

Op dit moment nemen leerkrachten van de Maria Montessori deel aan netwerken op het terrein van kleuteronderwijs, interne begeleiding en meer- en hoogbegaafdheid.

Lesson study

Een aantal jaar achtereen heeft in het jaarplan gestaan dat we aan de slag willen met lesson study. Dit is een methodiek waarin leerkrachten gezamenlijk een les voorbereiden en elkaar observeren bij de uitvoering. De afgelopen jaren is het er door covid en gebrek aan mensen steeds niet van gekomen. Voor schooljaar '23-'24 gaan we het inroosteren, te beginnen bij de kleuters.

9. Partners van de school

'It takes a village to raise a child', zoals de bekende uitdrukking zegt.

De Maria Montessorischool kan alleen functioneren met behulp van de volgende partners.

- **Ouders.** De Maria Montessorischool staat voor educatief partnerschap. Een kind ontwikkelt zich optimaal als ouders en school korte lijntjes onderhouden. Twee keer per jaar worden Ouder-Kind-Leerkrachtgesprekken gevoerd en twee keer per jaar worden ouders schriftelijk op de hoogte gesteld van de ontwikkelingen. Op dit moment gebeurt dit via MijnRapportfolio. In het schooljaar '23-'24 wordt besloten of we dit systeem voorlopig houden, of kiezen voor een andere vorm van rapportage.
De school heeft een ouderraad, die elk jaar onder meer het Sinterklaasfeest en het Zomerfeest helpt te organiseren.
De medezeggenschapsraad van de school bestaat voor de helft uit ouderleden. Deze raad komt ca. 5 keer per jaar bijeen en beslist (mee) over het beleid van de school.
Door corona heeft de ouderparticipatie bij het onderwijs de afgelopen jaren op een laag pitje gestaan. Ook hier gaan we meer werk van maken.
- **De Haagse Scholen.** Het bestuur draagt onder meer zorg voor het overkoepelend personeelsbeleid, controle op het kwaliteitsbeleid, ondersteuning bij de opleiding en begeleiding van nieuwe leerkrachten, ondersteuning en begeleiding van directie bij financieel beleid, juridische vraagstukken, onderhoud e.d.. Eens in de maand is er een bestuursbreed overleg, waarin het beleid wordt vastgesteld. Met scholen in vergelijkbare wijken als Wateringseveld wordt intensiever overlegd en incidenteel samengewerkt.

En verder onder meer:

- Sinds 2023 is er een wijkbreed overleg van intern begeleiders binnen Wateringseveld.
- We delen het pand met CBS de Waterlelie en kinderopvangorganisatie GroUp (Hamelen en Knofje).
- De Tussenschoolseopvang wordt georganiseerd door DinoSport.
- Voor creatieve vakken wordt onder meer samengewerkt met KOO en Young Engineers
- Schoolmaatschappelijk werk wordt verzorgd door SMW+, onderdeel van Jess
- Bazalt (voorheen HCO) levert ondersteuning op het terrein van jeugdpsychologie (diagnostische onderzoeken) en adviseert de school op diverse terreinen.
- Het SPPOH is het Haagse Samenwerkingsverband binnen het onderwijs. Zij adviseren op het gebied van zorgarrangementen en toelaatbaarheidsverklaringen voor S(B)O en beheren het geld op dit gebied.
- Wanneer de aangevraagde subsidie wordt goedgekeurd, werken we vanaf 2023 samen met het Wateringse Veldcollege om de overgang PO/VO voor kinderen zo soepel mogelijk te laten verlopen.

10. Planning

Het projectplan voor de vernieuwingen wordt begin schooljaar '23-24 gemaakt met behulp van bureau Change Kitchen. Omdat er tussen '23 en '25 versneld gaat worden, is het moeilijk om voor de jaren erna al plannen te maken. Uit de vernieuwingen zullen nieuwe plannen voort gaan komen, die we nu nog niet kunnen overzien. Onderstaande (globale) planning beslaat dus alleen de eerste twee schooljaren van de periode. In de jaarplannen zullen plannen verder worden uitgewerkt. Verder proberen we in het najaar van '23 de plannen voor 25-27 nog aan te vullen.

Vernieuwingen

	2023-2024	2024-2025
<i>Organisatiestructuur</i>	5/6 combinatie van start	3/4 combinatie van start
<i>Didactiek</i>	7/8 start met formatief werken Bestendiging spelend leren onderbouw, meer groepsdoorbroken werken 3/4 meer groepsdoorbroken activiteiten	5/6 start formatief werken Groepsdoorbroken werken onderbouw
<i>Omgeving</i>	Start verbouw 2 ^e , bg	Start verbouw 1e
<i>Zorg</i>	Start zorggroep 7/8 Onderzoeken schoolbrede zorggroepen Herziening zorgstructuur	Vervolg vorig jaar
<i>Aanvullend onderwijs</i>	Herziening organisatie onderwijs meer-& hoogbegaafden. PO/VO project groep 8 Ondersteuning in kleine groepen bestendigen	Vervolg vorig jaar
<i>Burgerschap</i>	Oriëntatie op- en introductie van methode seksuele vorming. Herintroductie leerlingenraad	Introductie levensbeschouwelijke vorming Vreedzaam verder bestendigen
<i>Digitale geletterdheid</i>	Lessen media wijsheid (indien voldoende personeel)	
<i>Professionalisering</i>	Training Formatief werken 7/8 Training MT nieuw leidinggeven	Training Formatief werken 5/6

Bijlage I. Leefbaarheidscirkel Hoge Veld

Leefbaarheidscirkel

De Leefbaarheidscirkel geeft u een beeld van hoe uw wijk of buurt scoort op diverse leefbaarheidsindicatoren in vergelijking met het gemiddelde van alle wijken of buurten in Den Haag. Een toelichting op de gebruikte indicatoren in de Leefbaarheidscirkel vindt u [onderaan](#) dit document.

102 Hoge Veld vergeleken met gemeente Den Haag

